

РЕГУЛЮВАННЯ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВ

Однією з найважливіших проблем за умов трансформації та глобалізації економіки України є сталий розвиток фінансового ринку. Вирішення цієї проблеми тісно пов'язане із розвитком вітчизняної банківської системи та забезпеченням конкурентоспроможності сучасних банків.

Індикаторами конкурентоспроможності банківських установ є сукупність ринкових, операційних та фінансових параметрів їхньої діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Індикатори формування конкурентних переваг банку [1]

Група	Індикатори формування конкурентних переваг
Ринкові	Абсолютна і відносна частка ринку Імідж і репутація банку Рівень обслуговування (сервіс, комплексність) Якісні (асортимент, властивості) і цінові характеристики продуктів/послуг Комерційні зв'язки і партнерські відносини (спільні проекти, агентська мережа) Доступність (мережа філій, відділень тощо)
Операційні	Організаційно-функціональні характеристики Клієнтська база (кількість та активність обслуговуваних клієнтів) Масштаби діяльності (обсяг операцій та реалізації послуг) Досконала система внутрішнього контролю та аудиту
Фінансові	Обсяг власного капіталу Обсяг і структура грошових потоків Адекватність капіталу прийнятним ризикам Обсяг загальних і спеціальних резервів Якість активів і пасивів. Рівень ліквідності Прибуток і рентабельність Рівень дивідендів і фінансування розвитку банку Наявність акцій банку на ринку та їх курсова вартість

Формування цих індикаторів конкурентоспроможності здійснюється через поєднання поточних результатів конкурентної активності банків із їхніми можливостями щодо довгострокового створення вартості та підвищення рівня капіталізації банківської системи. Вибір і досягнення потрібних параметрів індикаторів конкурентоспроможності кожного банку залежить від його стратегічної мети. Якщо для новостворених банків стратегія полягає у збільшенні обсягів реалізації послуг і формування власної клієнтської бази, то для вже діючих банків першочерговими завданнями є створення позитивного іміджу та збільшення частки ринку. Формування конкурентоспроможності банку і досягнення його мети забезпечується регулюванням кредитних ризиків.

Регулювання кредитних ризиків – це послідовний процес прийняття ефективних рішень щодо впливу на ризикоутворюючі чинники, який здійснюється спеціальними методами як на макро-, так і на мікроекономічному рівні з метою утримання прийняттого рівня кредитних ризиків для досягнення стратегічних цілей банківської діяльності [2]. Ризикоутворюючими чинниками, які потребують безперервного регулювання, визначено зовнішні щодо банків та позичальників чинники, внутрішньобанківські, та чинники, притаманні діяльності позичальників. Оскільки кредитні операції становлять близько 60-70 % від загального обсягу операцій та забезпечують 2/3 усіх доходів банківської діяльності, вважаємо, що саме ці чинники кредитних ризиків суттєво впливають на параметри фінансових, операційних та ринкових індикаторів конкурентних переваг банків. Банк, що здійснює ефективне регулювання кредитних ризиків, має значні конкурентні переваги перед іншими банками. При тій самій вартості ресурсів він має значно нижчі втрати за кредитними операціями, що дає змогу знизити рівень відсоткових ставок за кредитами. Нижчий рівень процентних ставок у порівнянні з конкурентами дає можливість не лише значно підвищити якість кредитного портфеля внаслідок кредитування широкого кола позичальників, але й розширити свою діяльність та зміцнити позиції на ринку. З іншого боку, необхідність регулювання кредитних ризиків обумовлена тим, що дія їхніх чинників обумовлює збитковість банківських операцій, а рівень ризиковості діяльності позичальників фактично трансформується у ризики банків-кредиторів та потребує особливої уваги фахівців.

Механізм регулювання кредитних ризиків з метою досягнення стратегічних цілей банку та забезпечення його конкурентоспроможності реалізується шляхом:

- вибору стратегічної мети функціонування банку та завдань його кредитної діяльності;
- взаємоузгодження кредитної стратегії із цільовою функцією регулювання кредитних ризиків;
- дослідження чинників кредитних ризиків у діяльності банку та оцінки їхньої суттєвості;
- вибору виду та методів регулювання кредитних ризиків відповідно до дії ризикоутворюючих чинників;
- застосування адекватних методів регулювання кредитних ризиків за етапами кредитного процесу;
- оцінки ефективності регулювання кредитних ризиків з позиції досягнення стратегічних цілей банку, врахування зміни вартості грошових коштів у часі, сукупних витрат на кредитування та застосування методів регулювання кредитних ризиків, потенційних втрат і втраченої вигоди під час здійснення кредитних операцій.

Отже, уміле стратегічно орієнтоване регулювання кредитних ризиків є важливим інструментом підвищення конкурентоспроможності

банків, зростання рівня капіталізації банківської системи, забезпечення сталості розвитку фінансового ринку.

Список літератури

1. Гармидаров П.П. Комплексне рейтингове оцінювання фінансово-кредитної діяльності банку: Автореф. дис. к.е.н. за спеціальністю 08.04.01 “Фінанси, грошовий обіг і кредит”. – Львів, 2006.
2. Партин Г.О., Слобода Л.Я. Формування стратегії регулювання кредитних ризиків банківських установ // Теорії мікро-макроекономіки: Збірник наукових праць професорсько-викладацького складу і аспірантів, за ред. професорів Мальчина Ю.М., Ю.В. Ніколенка. – Київ. – 2004. – Випуск 17. – С. 79-85.

Партин, Г.О. Регулювання кредитних ризиків як інструмент підвищення конкурентоспроможності банків [Текст] / Г.О. Партин, Л.Я. Слобода // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 травня 2006 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2006. – С. 70-71.